

Autodeterminació com a qüestió nacional

written by Pau Miserachs | 15 de gener de 2022

El dret dels pobles a autodeterminar-se per manifestar si opten per separar-se del territori de l'Estat que anomenen predecessor als convenis internacionals o prefereixen seguir-hi vinculats és un acte democràtic. No és cap acte revolucionari per què es compleix amb l'exercici de la llibertat d'expressió en un acte democràtic presidit pel sufragi universal.

Per a les nacions sense estat, com és el cas de Catalunya, que disposen de característiques i capacitat per esdevenir estat d'acord amb el que està previst en els tractats internacionals, com el de Montevideo de 1933 avui assumit per les Nacions Unides, l'exercici de l'autodeterminació s'ha de veure com la via més coherent per solucionar conflictes i diferències entre nacions que conviuen sota el mateix estat.

Aquesta visió jurídica fa incompreensible que un estat es negui a reconèixer un poble assentat en un territori amb característiques clares d'identitat nacional, amb llengua i cultura pròpies, capacitat de relacions internacionals i de govern. El costum internacional posa aquest dret per damunt de tot dret intern de l'estat en qüestió, de manera que una constitució no pot ser utilitzada com a obstacle per l'exercici del dret d'autodeterminació si no és, com a mostra d'unilateralisme, infringint els principis i normes emanades del Dret Internacional.

Catalunya ha fet del dret de lliure determinació, una qüestió nacional. Però s'ha trobat amb la radical i total oposició de l'Estat espanyol a permetre la seva celebració, que vulnera l'Estat el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de les nacions Unides i el de Drets Econòmics, Socials i

Culturals, també fet a les Nacions Unides, a Nova York el 1966, de les quals n'és membre el regne d'Espanya, publicats al BOE del 30 d'abril de 1977.

La Carta fundacional de les Nacions Unides feta a Sant Francisco el 1945, en els primers articles refereix el principi de la igualtat de les nacions i el dret a l'autodeterminació que els estats han de fomentar per millorar les relacions entre els pobles, i la pau. Aquesta carta va ser publicada al BOE de l'Estat espanyol el 16 de novembre de 1990.

D'acord amb l'article 96.1 de la Constitució Espanyola aquests tres instruments internacionals es troben perfectament integrats a l'ordenament jurídic espanyol, com deia el relator de les nacions Unides i professor de Dret Internacional, Alfred de Zayas, el 2014, en l'informe sobre el dret de Catalunya a l'autodeterminació aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides.

De Zayas deixa ben clar que aquest dret a la lliure determinació dels pobles s'imposa a qualsevol disposició en contra. ¿Són nul·les, per tant, les sentències del Tribunal Constitucional espanyol, com a contràries al Dret Internacional, que van prohibir el referèndum de 2017? El dret és aplicable a Catalunya sense cap excepció ni limitació per molt que s'invoqui des del govern de l'Estat una vegada i una altra el principi constitucional de la unitat d'Espanya.

En aquest informe el professor de Zayas afirma que l'autodeterminació recollida en els textos de les Nacions Unides és un dret que existeix a l'ordenament intern de tots els estats membres de les Nacions Unides, Espanya inclosa, perquè es tracta d'un dret imperatiu de posició jeràrquica superior d'obligat compliment segons està establert a la Carta de les Nacions unides ratificada per Espanya.

L'Estat espanyol ha negat al dret de Catalunya a la seva

lliure determinació basant-se en el text Constitucional de 1978, de manera que, invocant el dret a la integritat territorial, enfronta el dret intern espanyol amb el Dret Internacional que li és d'aplicació obligada. Els polítics espanyols semblen ignorar que el dret a la integritat territorial es refereix a la preservació del territori enfront d'ingerències externes.

Partint d'aquesta premissa, Espanya tampoc s'ha preocupat de recuperar els territoris de la Catalunya del Nord ocupats des de fa segles per França. Algú es va creure a la Cort de Madrid que, a més de pagar deutes de guerra a França, dividir Catalunya era una forma d'afeblir-la que afavoriria la corona castellana.

Recuperar la unitat i decidir el futur polític de Catalunya d'acord amb el dret a la lliure determinació reconegut per les Nacions Unides i ratificat per l'Estat espanyol –que és un fet contradictori amb la seva persecució de l'independentisme català–, és una qüestió nacional catalana irrenunciable i imprescriptible, diguin el que diguin a l'Estat espanyol. El regne d'Espanya està obligat a facilitar i impulsar l'exercici d'aquest dret a Catalunya en lloc de prohibir-lo i perseguir per la via criminal els que ho van fer el 2014 i el 2017.

Els resultats electorals a Catalunya han donat cada vegada majoria als partits independentistes. Aquesta majoria és suficient per exigir el reconeixement de la independència sense necessitat d'un nou referèndum. De fet, el mandat existeix i la independència ara suspesa ja fou declarada pel president destituït Carles Puigdemont, el 2017.

Ara cal saber què s'està negociant o de què s'acabarà negociant amb el govern espanyol. Perquè la independència no es pot canviar per un federalisme com diu el ministre Subirats, ni per una autonomia millorada sense canviar l'encaix de Catalunya a l'Estat espanyol que és el que pretén fer el govern espanyol com a solució al conflicte amb

Catalunya. Aquests temps ja han passat. El poble català ha votat democràticament i pacíficament que vol la independència.